

Jan Kochanowski
Zgoda

Biblioteka źródeł Słownika polszczyzny XVI wieku

Repozytorium cyfrowe tekstów szesnastowiecznych (w jednolitej transliteracji zgodnej z *Zasadami wydawania tekstów staropolskich (projekt)*, Wrocław 1955) – red. P. Potoniec, K. Opaliński

Jan Kochanowski *Dzieła*

oprac. Aleksandra Ćwiklińska

ISBN 978-83-65832-90-0 (całość)

ISBN 978-83-65832-01-6

strona: kt

1: Zgodá.

2: grafika

3: W Krákowie/ Roku 1564.

strona: A2

1: **I**á Zgodá/ która fporne Plánety fprawuię:

2: Ziemię/ wodę/ wiátr/ ogień/ w żywiołách miáruię.

3: Stróż Rzeczyfpolitych/ zdrowiē y obróná:

4: Miałt wftykch/ przyfzłám tu chocia nie profzoná

5: Do was/ ó Potomkowie Lechá Słowiēńkiēgo/

6: Lutuiác niefortuny Páńftwá ták zacnégo.

7: Które od Przodków wáfzych piēknie záložóné:

8: Prze wáfz roftérk domowy mdleie roftárgnióné.

9: Chwałá Páńfka mnie idzie w zgodzie á w iedności/

10: Iáko fám Pan przykazał/ ale w wfzeteczności.

11: Y bluźniérftwá pełné fą Zbory Krześcijáńskiē/

12: Czego nigdy nie fłyfzú Bożnice Pogáńfkiē.

13: Wiēc iáko w Wierze/ ták y w Pořpolitéy rzeczy/

14: Káždy fwą porze/ káždy fwoie ma ná pieczy.

15: A dobro pořpolité prze wnfętrzná niezgodę/

16: Odnoři ciēfzká záloř y okrutná fzkodę.

17: Sądy milczá y Práwá/ á czym fye chlubićie/

18: Onę ták piēkná wolnoř niebácznie tráćicie.

19: Bo w tym nierzádzie chudzi v Páná w niewoli/

20: A w iednym Práwie řiedzác/ okrutnie to boli.

A ij

A o Nie-

strona: A2v

Zgodá.

- 1: A o Nieprziacielách swoich to trzymacie/
2: Których tak wiele w okól/ ilé Sąsiad maćie.
3: Myślą o dobrym wálzým/ á patrzą pogody/
4: Iákoby was pozbáwić dokońcá swiebody.
5: A otuchę im czyni nie siłą/ nie zbroiá:
6: Ale tylko niezgodá/ sławná Polsko/ twoiá.
7: Niech syc miáło otoczy troiákiami Wáły/
8: Troiákiami Przekopy/ y mocnymi Działy.
9: Kiedy przyydzie Niezgodá/ vniżą syc Mury/
10: Y wnidzie Nieprziaciel/ nie szukáiąc dziury.
11: Iakięgo Pánstwa zá swą dzielnością był dostał/
12: Królewic Macedónki/ y iemu był sprostał.
13: Gdy przyzło ná Potomki wnet syc powádzili/
14: Y w tym zacné Krolestwo spuštofyli.
15: A Rzym/ którego pozyc nie mógł Pyrrhus mężny/
16: Nie mógł chytry Hánnibál/ áni Król potężny.
17: Antyochus/ nie mogli śmieli Fráncuzowie/
18: Niemcy nie všmierzeni/ gwałtowni Cymbrowie.
19: Vpadł prze dwu niezgody/ iedno że równęgo
20: Ieden ciérpić nie vmiał/ á drugi wyższego.
21: Ale czemu tak dawné dzieie wpmínamy/
22: A za świeżych przykładów w Gręcyéy nie mamy:

Gdzie Tu-

strona: A3

Zgodá.

- 1: Gdzie Turek ony wlytki niezgodné Książetá/
2: Po iednemu pozbiérał/ iákoby Kurczetá.
3: Tym sपोobem Węgierka Koroná zniłczáła/
4: Bo dwu Pánów obrawly/ trzecięgo dostała.
5: Który/ tufzę/ tak łacno z Budzyniá nie zsiędzie/
<http://rcin.org.pl>

- 6: Iáko wiáchał: á ty czuy o łobie Sąsiedzie.
7: A sílá Miał bogátych łpalił w krótkim czásiu/
8: Bo ten požar y Rzekę y Gorę przeniesie/
9: Lepieý łye tedy zgádzáć/ á w łpólnéy miłości
10: Rádzic o tym/ zebyście w cále téy wolności/
11: Swobody Potomkom łwym dochowáli/
12: Iáká wam práwie w ręce Oycowie podáli.
13: Ale nic gruntownégo łtáwić nie możecie/
14: Póki tego korzeniá złego nie wyrwiecie.
15: Ná którym łporny rołterk y niezgodá rołście/
16: Ach chcecieli mnie łłucháć/ powiem ia wam prołcie.
17: Włzytcyście odłtąpili od łwego vrzędu/
18: Więc téż gdzie łye obróciłz włzędy pełno błędu.
19: Swiátobliwołóć żywotá którú świesić mieli/
20: Zgáłłá prołto w Duchownych/ bo łye wdáć woleli/
21: W rołkofzy nieprzyłtoyné y prózne biésiády/
22: A prołte ludzie gorłzú/ ich té złé przykłády.

A iij

Drudzy bo

strona: A3v

Zgodá.

- 1: Drudzy do gospodarłtwá włzytkę myłł fklónili/
2: A w pieniádzách nawyłżłé dobro połóżyli.
3: Więc téż tám rychłéy naydziełz Regełtrá na łtole/
4: A łpleśniáłú Bibliá łtrzygú w kácie mole.
5: A iákóž vczyć máiá/ nie vmieiac łami:
6: Mułzú pewnie nádłóżyć Kazánia básniámi.
7: Swietcy widzác ich nierząd w rzeczy poprówili/
8: Ięli łye łami kázáć/ y Zóny wćwiczyli.
9: Więc teraz włzytcy kázú/ á žade nie łłucha:
10: Spytayze skąd Apołtól/ Duch pry gdzie chce dmucha.

- 11: A Rycérkié Rzemieńło którym Polkák ftała/
12: Ták że fye Nieprzyaciól fwych nigdy nie bała.
13: Stániało między ludźmi/ Zbroie zárdzewiały.
14: Drzewá prochem przypádły/ Tarcze popleśniáły.
15: Wszytkié Gránice pufté/ á Tátárzyn bierze:
16: Kiedy fye wy nalepiéy wzgadaćie w Wierze.
17: Ale vczyńćie áby ten porządek lichy/
18: Wy kazećie/ wyprawćiełz ná Podolé Mnichy.
19: A cóz kiedy źle kaza? To Sąd nie méy głowy:
20: A boię fię/ áni twéy/ prózné náłze mowy.
21: Kościół to muśi fądzić/ który iáko żywo
22: Vznał/ co w téy mierze profto á co krzywo.

Ná téy

strona: A4

Zgodá.

- 1: Ná téy twárdéy opoce rozbił fye Aryus/
2: Márcyon/ Sámo fáten/ Mánech/ Neftoryus/.
3: Y wśyfcy którzykolwiek wnieśli co nowégo/
4: Tárgáiąc świętá zgodę Kościoła Páńkíego.
5: Oto teraz w Trycencie Bifkupi záśiedli/
6: Aby lud roftárgnióny ku zgodzie przywiedli.
7: Tám fye ftáwćie wy wśytcy/ którzy powiádaćie/
8: Ze v siebie náukę gruntownieyfzá maćie.
9: Tám fye ftáwćie/ iefli nie roftérku prágniećie:
10: Ale telko dla Páńkíey chwały fpór wiedźiećie.
11: A wy tym czáfem bądźćie Polacy ćierpliwi/
12: Aż fye iáwnie pokaże/ gdzie práwy gdzie krzywy.
13: Ogrodźiwfzy fumnienie oftátká czekayćie/
14: A názbýt tych wolności fwych nie wyciągayćie.
15: Bo tám dáléy rofpuftá/ wfzeteczność/ fwawola:

- 16: A kędy fye to rodzi nieźczefna to rola.
17: Nie możecie Przodkom fwym dąć żadný przygany/
18: Ze Stan Duchowny ieft ták bogácie nádány.
19: Bo to świętym wmyfłem y bącznie czynili/
20: A Szpitale dla was ie fámymch zálózyli.
21: Aby Rzeczpołpolita tę podporę miála/
22: Stądby poślugi godnym ludziom nágradzáła.

Bo gdzie

strona: A4v

Zgodá.

- 1: Bo gdzie zapłaty niemálfz cnoćie álbo złości/
2: Tám fye trzebá nádźiewáć prętkich odmienności.
3: Nát toć wálzy cnotliwi Przodkowie pátrzáli/
4: Kiedy fwé máiętności Kościołom dawáli.
5: Lecz wy nie wynálawfzy piérwéy nic lepźzego/
6: Niechcećie zgoła trzymáć porządku dawnégo.
7: A za tego nie wálfzylz bráćia vzywáią/
8: Y was wielé z tąd naprzód dobre mienié máią.
9: Alećie ten chléb łobie teraz ohydźili/
10: A ná Skárby Korony ráczéy fye rzućili.
11: Zábrálićie iéy wolność/ którą z dawná miála/
12: A oná (iáko mówią) ná kofzu zoftála.
13: Y vbeśpieczylićie naprzód dzieći fwoie/
14: Ze máiąc wieczność/ álbo dożywoćie troie.
15: Mogá fye pocźiwymi/ fłużbámi nie báwić/
16: A którzy chętni byli gardł fwoich náftáwić.
17: Ku pośludze Koronnéy nie będą fnać chćieli/
18: Boćie ie dawno do wfzytkiégo vbieźeli.
19: Prze wálfz tedy poślępek/ prze té wálfze fpráwy/
20: Zginęły wfzytkie práwie pocźiwé zábáwy.

21: A nástáło łákómstwo y íwawola wielka/

22: Wzgárdá Sądów/ zuchwáltwo/ y wízeteczność wízelka.

Ná kóniec/

strona: B

Zgodá.

1: Ná kóniec/ Połpolitarzecz niema obrony/

2: Ták wielé Nieprzyacióół máiąc z káždéy strony.

3: Toby trzebá napráwić/ y przywiéść w íwą klubę/

4: Byście potym Korony nie przywiedli w zgubę.

5: Káždy niechay przełtrzęga íwégo záawołania/

6: Duchowni niech vczá Pąńłkiégo Przykazania.

7: A ludzióm prostym dáią dobry przykład z siebie/

8: Iakoby y ten y ów byli ípółem w niebie.

9: Swietcy niechay íye w cudzy vrząd nie wdawáią/

10: Ale Rycérłkim íprawam z nowu przywykáią.

11: Nie bylic Káznodzieie áni Doktorowie/

12: Co w Pruśiéch tęgo dáli Krzyżakom po głowie.

13: Ná íwym káždy przełtaway/ á dla zyłku íwégo

14: Nie fzkódź áni vmniéyszay dobrá Koronnégo.

15: Można Rzeczpołpolita y was vbogáci/

16: A gdzie íye tá powinie/ tám íwé káždy tráci.

17: A naprzód ítaraycie íye o ípółeczney zgodzie/

18: W téyci íáméy nádzieiá/ że íie przy íwobodzie

19: Swéy dawnéy zołtoicie/ y drogę naydziecie/

20: Iáko y piérwłszy porządek włzytko przywiedziecie.

21: Bárziéyci kędy indziéy rzeczy więc záchodzą/

22: A przedsię mądrzy ludzie łatwie w to vgodzą/

B

Ze przywio=

strona: Bv

Zgodá.
<http://rcin.org.pl>

- 1: Ze przywiodą w swą miarę co syc wykróczyło:
- 2: Ale trzeba żeby tam wporu nie było.
- 3: Ten zgoła wykorzeńcie/ a wszystkie swe sprawy/
- 4: Do pożytku spólnego obróćcie naprawy.
- 5: To czyńcie/ a nie będziem wszyscy żałowali/
- 6: Y ia że radzę/ y wy żeście mię słuchali.
- 7: grafika

